

**ZAŠTO RASTE REGISTROVANA
NEZAPOSLENOST U CRNOJ GORI**

BIROIMA SE PRIJAVLJUJU SEZONCI, MAJKE, VISOKOŠKOLCI

Na rast nezaposlenosti, u značajnoj mjeri, uticala je primjena sistemskih zakona koji su se negativno odrazili na tržište rada

Zgrada Zavoda za zapošljavanje

Foto: Mилоš Prodanović

Među novoprijavljenim dominiraju NK i PK radnici

Zakonska rješenja koja omogućavaju ostvarivanje određenih prava po osnovu vođenja na evidenciji nezaposlenih imaju dugoročno negativan efekat iz razloga što impliciraju mogućnost ostvarivanja određenih prava samim vođenjem na evidenciji Zavoda za zapošljavanje. Uticaj ovih zakona na kretanje najočiglednije se vidi iz podataka o novoprijavljenim licima. U 2016. godini je ostvarena visoka frekvencija na tržištu rada. Izražena je, prije svega, kroz rast broja novoprijavljenih na evidenciju Zavoda za 8,43 odsto u odnosu na prethodnu godinu. Nominalno i relativno najveći porast broja novoprijavljenih je kod NK i PK zanimanja. U strukturi novoprijavljenih znatniji je porast onih bez radnog staža, od-

nosno onih koji dolaze iz sistema obrazovanja.

U odnosu na 2014. godinu (godina prije donošenja tzv. zakona o majkama) broj novoprijavljenih u 2016. godini je povećan za 11.586 ili 32,85% od čega je broj žena 7.969 ili 68,78%.

Broj novoprijavljenih u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu je povećan za 7.681 ili za 21,78% od čega je učešće žena u rastu broja novoprijavljenih iznosilo 5.299 ili 68,99%.

U 2017. godini broj novoprijavljenih lica je u blagom padu u odnosu na odnosu na uporedni period 2016. godine i manji je za 1,21%, ali je i dalje na znatno većem nivou u odnosu na 2015. a posebno u odnosu na 2014. godinu.

litaciju u 2017. godini u odnosu na 2016. Povećao se za 1.589 uz procenat uvećanja od 57,99% (4.329:2.740).

■ PROCJENA INVALIDITETA

Treba imati u vidu da kod komisija na razmatranje čeka još 2.000 zahtjeva za utvrđivanje procenta invaliditeta. Praksa je pokazala da je korišćenje ovog prava imalo destimulativan karakter za osobe sa invaliditetom u odnosu na aktivno traženje zaposlenja i učestvovanje u programima koje je organizovao Zavod.

Na evidenciji Zavoda nalazi se i znatan broj lica po osnovu ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje koje se sticalo vođenjem

na tim evidencijama. Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, od aprila ove godine, svi građani Crne Gore ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu posredstvom Fonda zdravstva.

Među nezaposlenima su i radnici iz sive ekonomije, oni rade na crno bez formalno-pravnog su statusa. Prema istraživanju Ipsosa iz 2016. godine, neformalno zapošljavanje u Crnoj Gori je na nivou od 32,7 odsto.

Opada i tražnja na tržištu rada. Ukupna prijavljena tražnja za devet mjeseci ove godine za 9,79% (2.610) niža je u odnosu na prijavljenu tražnju u istom periodu prethodne godine (24.055:26.665).

STRANCIMA IZDATO VIŠE RADNIH DOZVOLA NEGO PROŠLE GODINE

■ U periodu 1.1.-30.9.2017. godine izdate su 17.383 dozvole za zapošljavanje stranaca (u kvoti 12.231, van kvote 5.152). U odnosu na 2016. godinu to je više za 38,55 odsto ili 4.837 dozvola.

određenih prava po osnovu vođenja na evidenciji nezaposlenih podstiču na prijavljivanje i lica koja realno ne traže zaposlenje. Biroima rada sada se vraćaju žene koje su ostale bez nadoknade po osnovu rađanja troje i više djece. Po osnovu ovog zakona do kraja septembra na evidenciju Zavoda prijavile su se njih 5.144, što je u značajnoj mjeri uticalo na povećanje broja nezaposlenih i promjenu polne strukture, u korist žena. Među nezaposlenima je 29.731 žena ili 58 odsto.

Primjena Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti inicirala je značajno povećanje broja lica sa invaliditetom koja se nalaze na evidenciji Zavoda. Ovaj propis mogućava da lica sa invaliditetom, bez obzira na ostvareni staž, dok čekaju zaposlenje imaju pravo na novčanu naknadu.

Broj osoba sa invaliditetom na evidenciji nezaposlenih po rješenju komisije za profesionalnu rehabi-

tan je rast broja novoprijavljenih, onih bez radnog staža i onih koji dolaze iz sistema obrazovanja. Podsjetimo, broj nezaposlenih krajem 2010. godine iznosio je oko 32.000 i na tom nivou kretao se sve do jula 2015. odnosno do donošenja dopuna Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti.

Na rast nezaposlenosti, u znatnoj mjeri, uticala je primjena sistemskih zakona koji su se negativno odrazili na tržište rada.

■ ZAKONI

Zakonska rješenja koja omogućavaju ostvarivanje

■ VISOKOŠKOLCI

Početak septembra registrovano je 985 visokoškolača bez radnog iskustva, a 13. novembra prijavljeno je njih 3.110. Samo u minuloj sedmici prijavljeno je više od 500 osoba sa diplomom fakulteta. Inače, bez posla su 8.552 lica sa stečenim visokim obrazovanjem, što u ukupnoj nezaposlenosti učestvuju sa 16,7 odsto. U Crnoj Gori trenutno je 51.250 nezaposlenih, sa stopom od 22,09 odsto.

Inače, nezaposlenost mladih nije osobenost samo crnogorskog tržišta rada, već je to izražen problem i kod mnogo razvijenijih zemalja. Eviden-

se realizuje po međunarodno propisanom metodologiji, pokazuju pozitivne trendove, odnosno pad anketne nezaposlenosti, pad stope anketne nezaposlenosti, rast aktivnosti stanovništva i smanjenje neaktivnosti stanovništva. Stopa

nezaposlenosti, po Monstat -u, za drugi kvartal ove godine, iznosi 15,1 odsto.

Uzroci ovakvih, suprotnih, pokazatelja tržišta rada, u značajnoj mjeri, uslovljeni su donošenjem nekih zakonskih rješenja.

Monstat: Stopa nezaposlenosti 15,1 odsto

Podaci Zavoda za zapošljavanje pokazuju negativan trend, odnosno rast broja nezaposlenih lica i rast stope registrovane nezaposlenosti. Sa druge strane, podaci Monstat -a koji se dobijaju na osnovu Ankete o radnoj snazi, a koja